Antopäivä: 13.5.2026
Voimaantulopäivä: 29.5.2026
Voimassa: Toistaiseksi

Säädösperusta:
Ajokorttilaki (386/2011) 35–37 ja 40 §

Määräyksen vastaisen toiminnan seuraamuksista säädetään:
Ajokorttilaki (386/2011) 83 §

Muutostiedot:
Tällä määräyksellä kumotaan Liikenteen turvallisuusviraston 15.6.2018 antama määräys Kuljettajaopetus (TRAFI/18934/03.04.03.00/2018)

Kuljettajaopetus

Sisällys

1 Soveltamisala 1
2 Ensimmäistä ajokorttia suorittavan 4 tunnin koulutus (EAS-koulutus) 2
3 B-luokan ajokorttia suorittavan 12 tunnin riskientunnistamiskoulutus (RTK-koulutus) 2
4 Uuden kuljettajan ajokieltoon määräämiseen liittyvä koulutus (ajokieltokoulutus) 5
5 Koulutuksen toteuttaminen 6
6 Ulkomailla annetun opetuksen hyväksi lukeminen 7
7 Voimaantulo- ja siirtymämääräykset 7

1 Soveltamisala

Tällä määräyksellä Liikenne- ja viestintävirasto antaa tarkempia määräyksiä ajokorttilain (386/2011) 35 §:n 6 momentissa ja 36 §:n 3 momentissa tarkoitettujen koulutuksien sisällöstä ja käytännön toteutuksesta sekä määräykset ulkomailla saadun moottoripyörän ja henkilöauton ajo-opetusta, ryhmän 2 opetusta ja riskientunnistamiskoulutusta vastaavan koulutuksen hyväksi lukemisesta ja 37 §:ssä säädetyn pakollisen kuljettajaopetuksen sisällöstä ja käytännön toteutuksesta sekä 40 §:n 4 momentissa tarkoitetut määräykset opetusvälineiden vaatimuksista. Määräyksen 5 kohtaa koulutuksen toteuttamisesta sovelletaan myös ajokorttilain 36 §:ssä tarkoitetussa ryhmän 2 kuljettajaopetuksessa.

2 Ensimmäistä ajokorttia suorittavan 4 tunnin koulutus (EAS-koulutus)

Ajokorttilain 35 §:n 1 momentin mukaisessa ensimmäistä ajokorttia suorittavan koulutuksessa on käytävä läpi ainakin seuraavat aihekokonaisuudet ja annettava osallistujalle tässä määräyksessä kuvatut perustiedot ja -valmiudet:

1) Liikennejärjestelmä ja kuljettajan vastuu liikenteessä:
    a) liikennejärjestelmän osatekijät;
    b) liikenteen vuorovaikutteisuus ja riskit;
    c) moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettamiseen liittyvät vastuut ja velvollisuudet.
2) Liikennesäännöt:
    a) liikennesäännöt;
    b) liikenteessä toimiminen moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajana.

Opetuksessa on huomioitava kuljettajana toimiminen erityisesti ryhmän 1 ajokorttiluokissa.

3) Erilaiset tienkäyttäjät ja niiden säännöt:
    a) turvallisen ja ympäristön huomioon ottavan ajotavan osatekijät ja niiden merkitys liikenteessä;
    b) muiden tienkäyttäjäryhmien erityispiirteiden ja niihin liittyvien riskitekijöiden tunnistaminen ja huomiointi omassa toiminnassa.
4) Asenteet ja suhtautuminen liikenteen haasteisiin:
    a) uuden kuljettajan erityisten epävarmuustekijöiden sekä osaamisessa ja tiedoissa tyypillisesti olevien puutteiden tunnistaminen;
    b) uuden kuljettajan erityiset riskitekijät liikenteessä;
    c) turvalaitteiden oikea käyttö;
    d) muun liikenteen huomiointi ja liikennetilanteiden ennakointi.

3 B-luokan ajokorttia suorittavan 12 tunnin riskientunnistamiskoulutus (RTK-koulutus)

Ajokorttilain 35 §:n 2 momentin mukaisessa riskientunnistamiskoulutuksessa on käytävä läpi seuraavat aihekokonaisuudet ja annettava osallistujalle tässä määräyksessä kuvatut tiedot ja valmiudet liikenteen vaaratekijöiden havainnointiin ja tunnistamiseen sekä riskien ennakointiin ja välttämiseen.

Teoriaopetusta liikenteen toimintaympäristöstä ja turvallisuuden ylläpitämisestä.

Opetuksessa on käsiteltävä ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

1. Kuljettajan vastuu liikenteessä:

    a) Moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajan vastuut ja velvollisuudet sisältäen yli 3500 kg painavat vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivat autot ja niiden erityispiirteet;

    b) muun liikenteen, erityisesti heikommassa asemassa olevien tienkäyttäjien ja raskaan liikenteen huomiointi;

    c) onnettomuustilanteissa ja -paikalla toimiminen, ensiavun antaminen loukkaantuneille, muun liikenteen varoittaminen ja avun hälyttäminen.

2. Asenteet ja suhtautuminen liikenteen haasteisiin:

    a) nopeuden, turvallisuusvälin, tieolosuhteiden ja matkustajien yhteys onnettomuusriskiin;

    b) keinot välttää edellä mainittuihin tekijöihin liittyviä riskejä omalla toiminnalla;

    c) ekologinen ja taloudellinen autonkäyttö.

3. Omaan toimintaan liittyvä osaaminen ja oman toiminnan hallinta:

    a) päihteiden, väsymyksen, ajamisen häiriötekijöiden, psyykkisen tilan ja terveydentilan sekä muiden tekijöiden vaikutus kuljettajan ajokykyyn;

    b) edellä mainittujen tekijöiden mahdolliset seuraukset ja seuraamukset;

    c) keinot oman toiminnan aiheuttamien riskien välttämiseen liikenteessä.

4. Automaatio ja kuljettajan rooli:

    a) yleisesti saatavilla olevien kuljettajaa avustavien järjestelmien käyttö liikenteessä;

    b) erilaisten järjestelmien olemassaolo ajoneuvossa;

    c) kuljettajan rooli ja vastuu järjestelmien käytössä.

5. Kuljettajan henkilökohtaisen riskikäyttäytymisen pohtiminen:

    a) riskikäyttäytymiseen liittyvien liikennetilanteiden tunnistaminen;

    b) liikenteeseen liittyvän riskikäyttäytymisen seuraukset;

c) keinot riskikäyttäytymiseen liittyvien liikennetilanteiden välttämiseksi.

Ajo-opetusta erityistilanteiden osaamisesta ja niihin liittyvien riskien ennakoimisesta ja välttämisestä. Opetuksessa on käsiteltävä ainakin seuraavat asiakokonaisuudet:

1. Taajamassa ajaminen:

   a) tyypilliset liikennetilanteet taajamassa sekä niihin liittyvien riskien tunnistaminen ja välttäminen;

   b) risteysajo;

   c) ajolinjan valinta ja ajolinjan vaihtaminen;

   d) suojatiesäännöt ja kevyen liikenteen huomiointi.

2. Maantiellä ajaminen:

   a) tyypilliset liikennetilanteet maantiellä sekä niihin liittyvien riskien tunnistaminen ja välttäminen;

   b) toiminta kohtaamis- ja ohitustilanteissa;

   c) kevyen liikenteen huomiointi;

   d) päätiellä ajaminen, sille liittyminen ja sieltä poistuminen;

   e) moottoritiellä ja moottoriliikennetiellä ajamisen erityispiirteet.

3. Pimeään aikaan ja rajoitetun näkyvyyden tilanteissa ajaminen:

   a) näkeminen ja näkyminen;

   b) valojen käyttö erilaisissa liikennetilanteissa, kuten kohdattaessa, ohituksissa ja pysäköitäessä;

   c) keinot vaaratilanteiden välttämiseksi.

Opetukseen on sisällytettävä ajamisen näyttöjä ja harjoituksia.

Pimeällä ajamisen opetuksen voi antaa simulaattorilla ympäri vuoden. Muutoin pimeällä ajamisen opetusta voi antaa vain pimeään aikaan syyskuun alusta maaliskuun loppuun.

4. Sää- ja keliolosuhteiden tunnistaminen ja oman ajotavan sovittaminen vallitseviin olosuhteisiin:

   a) pitävyys erilaisilla tienpinnoilla ja -päällysteillä sekä liukkauden tunnistaminen;

   b) pysäyttäminen liukkaalla ja jarrutustavat;

c) jarrutus ja ohjaaminen liukkaalla;

d) kaarteessa ajaminen;

e) keinot vaaratilanteiden välttämiseksi.

5. Riskientunnistaminen henkilökohtaisessa ajotaidossa ja automaatio:

a) edeltävien kohtien 1–4 soveltaminen käytännössä soveltuvin osin;

b) ajokorttia suorittavan ohjaaminen kohti turvallista, taloudellista, vastuullista ja sosiaalista ajotapaa;

c) automaatio, kuljettajaa avustavien järjestelmien toiminta ja käyttäminen.

Riskientunnistamiskoulutukseen sisältyvä ajo-opetus on toteutettava henkilökohtaisena opetuksena, jos sitä ei anneta simulaattorilla.

4 Uuden kuljettajan ajokieltoon määräämiseen liittyvä koulutus (ajokieltokoulutus)

Ajokorttilain 37 §:n mukaisen koulutuksen tavoitteena on, että koulutukseen osallistuva tunnistaa oman käyttäytymisensä riskitekijöitä, pohtii itsenäisesti, kouluttajan tuella sekä vertaisryhmässä syitä ja taustatekijöitä riskikäyttäytymiselle, saa tietoa liikenteen riskeistä sekä löytää itsenäisesti tai tuetusti ratkaisukeinoja riskikäyttäytymisen ehkäisemiseksi. Koulutuksessa on käytävä läpi järjestyksessä ainakin seuraavat osiot ja sisällöt:

1) Kuljettajana liikenteessä ja tekoihin johtaneet tekijät (1 tunti)

Osallistujan kuvaus omista taidoista ja toiminnasta kuljettajana, kuvaus rikoksiin/rikkomuksiin johtaneista olosuhteista ja tekijöistä ennen tekoa/tekoja, kuvaus rikokseen/rikkomuksiin syyllistymisestä ja tuntemukset ja seuraukset teon/tekojen jälkeen. Tässä osiossa huomioidaan kunkin osanottajan tekojen tyyppi ja olosuhteet yksilöllisesti. Osio voidaan suorittaa kirjallisesti valvottuna tai vuorovaikutteisena keskusteluna osallistujan ja kouluttajan välillä. Koulutuksen tarkoitus on, että osallistuja itse analysoi ja käy läpi edellä mainittuja seikkoja ja kouluttaja on läsnä ja tukee osallistujaa kirjallisesti tai suullisesti. Jos osio toteutetaan keskusteluna, sen on oltava kahdenkeskinen luottamuksellinen keskustelu osallistujan ja kouluttajan välillä.

2) Ryhmäkeskustelu kouluttajan johdolla piittaamattomuudesta liikenteessä osallistujien ensimmäisen tunnin alkutehtävien perusteella (2 tuntia)

Kouluttaja suunnittelee saamiensa alkutehtävien vastausten perusteella keskustelurungon relevanteista teemoista kuten esimerkiksi mitä tunteita omat teot ovat herättäneet itsessä ja läheisissä, mitä vaikutuksia teoilla ja

rangaistuksella on ollut, mitä merkitystä liikenneturvallisuudella on ja miten siihen voi itse vaikuttaa. Alkutehtävät ovat vain kouluttajan käytettävissä ja luottamuksellisia. Lisäksi kouluttaja johdattaa osallistujat pohtimaan liikenneturvallisuuden myönteisiä puolia ja antaa tarvittaessa faktaperusteista liikenneturvallisuustietoa. Ryhmän enimmäiskoko on 10 osallistujaa.

3) Vaihtoehtojen löytäminen (1 tunti)

Yksilöllisen suunnitelman laatiminen kirjoittaen tai yksilöopetuksena opettajan kanssa keskustellen: toimintatapojen löytäminen siihen, miten osallistuja voi itse ehkäistä, ettei jatkossa joudu riskitilanteisiin tai olosuhteisiin, jotka edistävät rikoksiin/rikkomuksiin syyllistymistä. Osio voidaan suorittaa kirjallisesti valvottuna tai vuorovaikutteisena keskusteluna osallistujan ja kouluttajan välillä. Koulutuksen tarkoitus on, että osallistuja itse analysoi ja käy läpi edellä mainittuja seikkoja ja kouluttaja on läsnä ja tukee osallistujaa kirjallisesti tai suullisesti. Jos osio toteutetaan keskusteluna, sen on oltava kahdenkeskinen luottamuksellinen keskustelu osallistujan ja kouluttajan välillä.

Koulutus annetaan teoriaopetuksena ja sen voi järjestää yksilö- ja luokkaopetuksena tai virtuaalitilassa, jossa kouluttajalla ja osallistujilla on oltava reaaliaikainen yhteys toisiinsa näkö- ja puheyhteyden kautta.

Koulutukseen osallistuva toimittaa todistuksen hyväksytystä koulutuksesta poliisille ajokiellon päättyessä hakiessaan ajo-oikeuden palauttamista.

5 Koulutuksen toteuttaminen

Kouluttajan on varmistettava osallistujien henkilöllisyys ja läsnäolo. Koulutuksen hyväksytty suorittaminen edellyttää läsnäoloa koko koulutuksen ajan täsmällisesti ja aktiivista osallistumista opetukseen.

Opetusmenetelminä voivat teoriaopetuksessa olla yksilöopetus, ryhmätyöt, luennot ja keskustelut. Opetukseen on aina valittava parhaiten soveltuva opetusmenetelmä. Teoriaopetukseen voidaan opetuksen aiheeseen ja tavoitteisiin sopivalla tavalla sisällyttää myös käytännön harjoitteita, kuten ajoneuvon ominaisuuksien läpikäyntiä sekä kuljettajaa avustaviin järjestelmiin ja ajoneuvon varusteisiin tutustumista.

Opetusmateriaalin ja muiden opetuksessa käytettävien välineiden ja laitteiden on sovelluttava opetuksen sisältöjen välittämiseen.

Ajo-opetuksessa käytettävässä simulaattorissa on oltava vähintään 120 asteen vaakasuora näkymä ja riittävä resoluutio sekä todellista ajotuntumaa vastaavat auton hallintalaitteet. Näkymän on vastattava kyseisen luokan ajoneuvosta olevaa näkymää. Simulaattorissa käytettävän ohjelmiston on vastattava opetettavan sisällön tavoitteisiin ja ohjelmiston on tuettava oppilaan oppimista

tunnille asetetun tavoitteen täyttämiseksi. Ohjelmiston tulee vastata todellista liikenneympäristöä ja olla päivitettynä Manner-Suomessa voimassa olevan tieliikenteen lainsäädännön mukaiseksi.

Annetusta ja hyväksytysti suoritetusta koulutuksesta on annettava ajokorttilain 49 §:n ja ajokorteista annetun valtioneuvoston asetuksen (423/2011) 28 §:n mukainen todistus maksutta.

6 Ulkomailla annetun opetuksen hyväksi lukeminen

Ulkomailla saadusta ajokorttiin tähtäävästä opetuksesta voidaan hyväksyä muussa EU- tai ETA-valtiossa annettu suomalaisia voimassa olevia säädöksiä ja tämän määräyksen 3 kohtaa vastaavat opetussisällöt. Ulkomailla saadusta opetuksesta tulee esittää luotettava selvitys sekä tarvittaessa käännätetty opetussuunnitelma tai vastaava.

7 Voimaantulo- ja siirtymämääräykset

Tämän määräyksen 3 kohta ja 5 kohdan neljännessä alakohdassa olevat simulaattorivaatimukset tulevat voimaan 1.10.2026.

Ennen edellä mainittua voimaantulopäivää voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti suoritetulla riskientunnistamiskoulutuksen opetuksella voi korvata enintään annettua opetusta vastaavat teoria- ja ajo-opetuksen tuntimäärät ja sisällöt määräyksen 3 kohdassa tarkoitetusta opetuksesta.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2026

Jarkko Saarimäki
Pääjohtaja

Kimmo Pylväs
Ylijohtaja

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
PL 320
000059 TRAFICOM
Puh. 029 534 5000
traficom.fi